

“Volia veure la part humana de Bernardeta de Lorda”

Pep Coll (Pessonada, Pallars Jussà, 1949), ha publicat a Proa *Les senyorettes de Lourdes*, una recreació de la vida de la nena que, a partir de les seves visions, va fer creure a la comunitat catòlica que la Mare de Déu havia baixat a la terra, se suposa que des del cel.

—Encara que us hàgiu traslladat de terres catalanes a terres occitanes, amb aquesta novel·la penseu que continueu als Pirineus?

—Sí. Eren uns Pirineus que no coneixia gaire, i per conèixer un lloc millor no hi ha res com haver d'escriure sobre aquest lloc.

—Volíeu desmitificar res?

—Volia veure la part humana del personatge. Com que el personatge s'ha sacralitzat, se n'ha donat una visió unívoca, volia veure què amagava la versió oficial de la seva vida; saber quina dona, o quina nena, hi havia darrere de Bernardeta. I també copsar el fenomen religiós, encara que no tant, perquè és originat, de manera directa o indirecta, per la visionària.

—La considereu, doncs, una visionària, una persona que tenia visions?

—Era una noia que va tenir visions en una determinada època de la seva vida, però no sempre. Era bastant pràctica. Tocava de peus a terra.

—Sense la tradició catòlica, sense el catolicisme, què hauria vist?

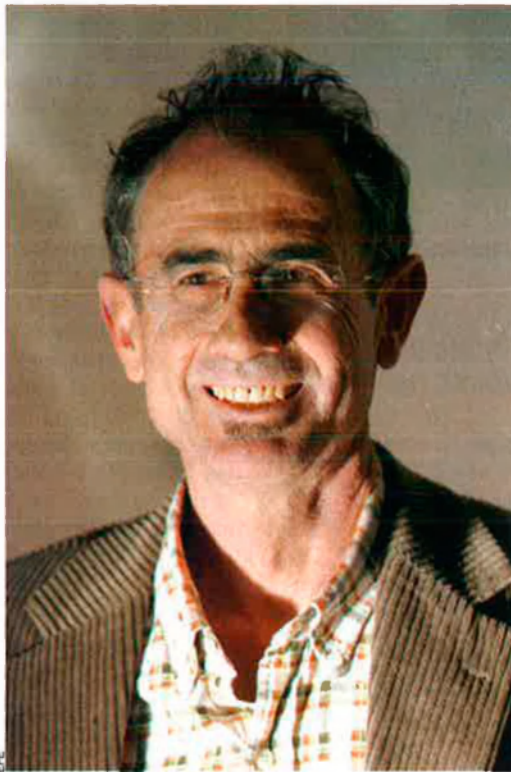
—No sé si hauria vist res.

—Si no hagués anat a missa ni a doctrina no hauria vist res, doncs.

—Probablement, no. Hauria estat senzillament un desmai. I si hi hagués hagut, al país, una altra religió, segurament hauria vist una imatge d'aquesta religió.

—Per què penseu que el fenomen va adquirir tanta magnitud?

—És una manifestació de religiositat popular. L'origen és popular. Suposo que respon a necessitats humanes, si més no en aquell moment històric i amb la situació d'aquells pobles. A Lorda hi havia un substrat de molta devoció mariana, per una banda, i, per una altra, una forta tradició de creences i llegendes antigues que es poden considerar paganes, perquè anaven relacionades amb la natura, com el poder de l'aigua,

Pep Coll publica a Proa la novel·la, de base històrica, *Les senyorettes de Lourdes*, premi Sant Jordi.

el fenomen de les encantades. També cal tenir en compte que és el moment de revifalla del catolicisme més dogmàtic. És l'època que a Lleida apareixen acadèmies marianes, per exemple.

—Heu estudiat o descobert si Bernardeta patia cap trauma infantil?

—Estava malalta i havia passat molts mals moments. Era asmàtica. A casa estava marginada. Psicològicament, passava un mal moment. Se sentia impotent perquè és incapaç de travessar el canal per anar a buscar llenya, com fan la seva germana petita i la veïna. Es veia impotent, com a germana gran, de resoldre la situació dramàtica de la família, i aquestes situacions tan dramàtiques, expliquen els neuròlegs, són propícies a provocar visions.

—Bernardeta feia comèdia?

—La seva actuació és una barreja d'autenticitat i representació teatral. No sé si es poden separar totes dues coses perquè el ritual

també influeix en les seves visions. Perquè ella vegi la Mare de Déu ha d'actuar, però realment la veu, no ho fa veure.

—L'existència de la cova, de la balma, devia ser determinant, no? Sense aquest escenari teatral, no hi hauria hagut representació, ni s'hauria pogut convertir finalment en objecte d'un pelegrinatge, oi?

—És més que un decorat, és un símbol, el forat que connecta amb la interioritat de la terra. I es creia que les coves eren habitades per unes divinitats femenines, les encantades o les fades. La cova té un poder simbòlic que ve de molt lluny. A Lorda n'hi ha moltes. La zona on hi ha la cova es diu, en gascó, les *Espelugues*, és a dir, les esplugues, les coves.

—Amb aquesta novel·la no heu pogut ser tan dialectal o col·loquial com en les anteriors, perquè hauríeu hagut d'incloure-hi mots gascons, oi?

—Però de totes formes hi ha petites diferències entre els dos registres utilitzats. El d'ella, que parla en primera persona, és més col·loquial, amb alguns trets dialectals nord-occidentals *-meua, teua-*, i el del narrador en tercera persona seria més estàndard. Una història tan llarga i d'una sola veu, si no ets la Rodoreda, normalment et cau de les mans.

Lluís Bonada